

Odločitev za vas torej ni praktične narave, saj vaša kultura ne predstavlja popolnega modela, ki bi olajševala proučevanje, nasproti nepopolni in fragmentarni mestni kulturi. Glede na to, da je velik del srbskega (kot nasled ploh jugoslovanskega) mestnega prebivalstva kmečkega izvira (do kspanzije velikih mest je prišlo pretežno od šestdesetih let dalje), bi take fragmente upravičeno lahko iskal tudi v mestih. Da je tako med mestnim kot med vaškim prebivalstvom Srbije magijska praksa, verovanje v vampirje, demone ipd. tudi danes razširjen pojav, smo lahko videli celo v noč

Korak naprej pomeni poleg globalnosti predvsem avtorjev sistematični pristop k obravnavi gradiva. Tako v knjigi ne gre samo za detajlni opis in nizanje različnih oblik tabuja. Kompleksne, zapletene in zato na prvi pogled

Če bi v delu že iskali šibke točke, pa prav gotovo ne bi mogli spre- gledati pretiranega poudarjanja »namišljenosti«, »fiktivnosti«, »napačnosti« obravnavanih pojmovanj in predstav o svetu ter njihovega preveč prepro- stega povezovanja z nevednostjo. Vendar pa številne odlike dela vse to prav gotovo odtehta- jo.

Barbara Mulej

POVIJEST I HISTORIJA USMENE NARODNE KNJIŽEVNOSTI

Zagreb, 1988, 444 str.

Septembra 1988 so bile na kongresu jugoslovanskih folkloristov v Rožaju predstavljene nove folkloristične publikacije, med njimi tudi najnovejša Čubeličeva knjiga Povijest i historija usmene narodne književnosti. Predstavljalec in recenzent dr. Milivoj Rodić je Čubeličevo delo po-

stavil med pomembnejše v proučevanju ustnega slovtva. In v čem je ta pomembnost? Največja prednost Čubeličeve knjige je v tem, da je na enem mestu obdelano celotno ustno slovtvo in da torej ne gre za parcialne raziskave bodisi le pesništva bodisi proze ali dramatike.

Najprej je predstavljena in obdelana ljudska lirika, nato epika, pa kratke oblike in teatrolologija. Vsaka zvrst vključuje antološke izbore gradiva, okrog katerih so nanizani predstavitveni članki (splošno o ljudski liriki, epiki itd.), problemski (o klasifikaciji, terminologiji, verz, stilisti-

ki) in metodološki (o proučevanju in upoštevanju ustnega slovstva, o zgodovinskih in sodobnih vidikih obravnave itd.). Poleg tega se pridružujejo krajše beležke, razmišljanja, uvodi, povzetki in bibliografije. Prvi del knjige prinaša splošna teoretska razmišljanja o celovitosti in avtonomnosti ustne književnosti, o ambientalnih pogojih, o zgodovinsko-družbenih osnovah pa o kategoriji ustnosti in pisanosti, o poetiki ustnega slovstva ter o samem predmetu, metodah in pomožnih znanostih.

Že samo kazalo Čubelićeve knjige obsega sedem drobno tiskanih strani, zato, žal, ni mogoče niti naštetih vseh razprav, člankov in beležk, ki jih je okrog dvesto. Kazalo se drži vsebinskega načela in ne člankov po straneh, kot smo bili do sedaj vajeni.

Če se omejimo samo na ljudsko liriko, so naj-

prej predstavljena kratka razmišljanja (uvod), nato poreklo, beleženje in zbiranje ljudskih pesmi, njihova klasifikacija, pomen in povzetek. Vsi navedeni naslovi so potem podrobno obdelani vsak v svojem posebnem poglavju, z dodatnimi članki in beležkami.

Npr. poglavje o poreklu in zbiranju ljudskih lirskih pesmi obsega naslednje članke: 1. O poreklu in starosti ljudske lirike, 2. O združni teoriji o nastanku lirskih pesmi, 3. O zapisovanju ljudske lirike, 4. O pomenu Vuka Karadžića in Matice Hrvatske pri zbiranju lirskih pesmi in 5. Beležke. Podobno so obdelana še druga poglavja iz ustnega slovstva.

Treba je dodati, da ne gre za delo, ki bi nastalo v celoti in ni plod enkratnega avtorjevega razmišljanja, ampak gre za številne Čubelićeve (starejše) članke o

ljudskem slovstvu, ki jih je avtor v svoji plodni karieri objavljaval v domačih revijah in zbornikih. Tak avtorjev poskus že poznamo, saj smo pred leti v Glasniku (št. 2, 1. 23/1983, Lj. 1984) predstavili Čubelićevo knjigo Na stazama usmenog narodnog stvaralaštva, ki je nastala na enak način. Večina člankov iz prejšnje knjige je zdaj ponatisnjena še v novi, le da so tej dodane še nove razprave in beležke. Z dodanimi razpravami in beležkami ter z ureditvijo knjige so Čubelićeve življenjska razmišljanja sistematično skoncentrirana okrog temeljnih izhodišč ljudske književnosti in na enem samem mestu je avtorsko obdelana celotna ljudska slovstvena ustvarjalnost. Knjiga predstavlja oseben, a časovno širok razpon Čubelićevega razmišljanja in dela v hrvaški slovstveni folkloristiki.

Marko Terseglav